

Република Македонија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА
Бр. 08-1/4
12.05 2017 год
СКОПЈЕ

ул. Кеј Димитар Влахов 66 (Зграда на МРТВ), спрат 20, Скопје
тел. +389 (0)2 3232-242; e-mail: contact@kzd.mk

Комисијата за заштита од дискриминација на Република Македонија (во понатамошниот текст "Комисијата"), постапувајќи по Претставката број 1 од 05.01.2017 год. од Агенцијата за аудио и аудио-визуелни и медиумски услуги-Скопје, а врз основа на член 24, став 1, алинеа 1 и член 28, став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Службен Весник на РМ бр.50/2010), на седницата одржана на 11.05.2017 година го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

Не се утврдува дискриминација по основ на етничка припадност и/или возраст во случајот инициран од Агенцијата за аудио и аудио-визуелни и медиумски услуги-Скопје, а против Трговско Радиодифузно Друштво Телевизија Сител ДООЕЛ-Скопје.

Образложение

1. Содржина на претставката

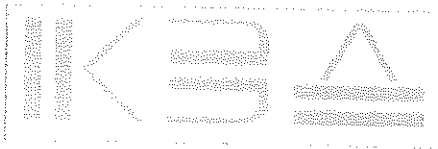
До Комисијата за заштита од дискриминација е поднесена Претставка бр. 1 на 05.01.2017 година од страна на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги-Скопје (во понатамошниот текст "подносител на претставката"). Подносителот на претставката бара да се утврди дискриминација по основ на етничка припадност и по основ на возраст сторена од страна на Трговското радиодифузно друштво Телевизија Сител ДООЕЛ-Скопје (во понатаможниот текст "ТВ Сител") во областа медиуми и јавно информирање, покриени со Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Подносителот на претставката како надлежен орган за вршење на програмски надзор врз работата на медиумите во Република Македонија, таков надзор извршил и во работата на ТВ Сител. Во конкретен вонреден надзор реализиран по службена должност, подготвил писмен извештај кој го праќа до Комисијата за заштита од дискриминација, во прилог на претставката. Во Извештајот за направениот надзор, подносителот на претставката објаснува дека ТВ Сител во четири денови, на 2, 3, 4, и 5 декември, во Дневникот во 19.00 и 23.00 часот, имал прилози именувани како "Двојазичноста има цена", во кои прилози се тврди дека е сторена дискриминација по основ на етничка припадност и по основ на возраст.

Според подносителот на претставката, дискриминација по основ на етничка припадност постои кога ТВ Сител во изданието "Уреднички коментар- Двојазичноста има

Примено: 17.05.2017			
Орг. единица	Број	Прилог	Вредност
03	1082/4	1	

Во аудио-текст: 0306
Рекламирање: 10 год
20 г. Голем.
Скопје

Република Македонија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

ул. Кеј Димитар Влахов 66 (Зграда на МРТВ), спрат 20, Скопје
тел. +389 (0)2 3232-242; e-mail: contact@kzd.mk

своја цена и пред некој да ви ја продаде-цената мора да се знае“, емитуван во повеќе наврати, тврди дека: двојазичноста во Македонија би имала последици на социјален, економски, културен и безбедносен план; дека со двојазичноста, секоја јавна институција мора да има вработен кој течно зборува албански јазик, или во спротивно припадниците на другите етнички заедници ќе се соочат со откази од работно место; дека ќе има етнички вработувања; дека со двојазичноста ќе се реализира трошок од над 500 милиони евра; дека двојазичноста ќе има последица отказ од над 30 илјади вработени кои нема да можат да го научат албанскиот јазик; двојазичноста ќе влијае на доселување на 70 илјади Албанци во општини каде не се зборува албански јазик; и слични ставови.

Според подносителот на претставката, дискриминација по основ на возраст постои во делот кога во истоимениот телоп се тврди дека некои лица, поради фактот што се над 40 односно 50 години, нема да можат да го научат албанскиот јазик.

2. Допуштеност на претставката и преземени дејствија од Комисијата

По приемот на претставката, Комисијата за заштита од дискриминација ја разгледа допуштеноста на претставката и исполнување на формалните критериуми за нејзиното поднесување. Комисијата утврди дека претставката е допуштена затоа што е поднесена во законскиот рок согласно член 25, став 5 од Законот за спречување и заштита од дискриминација.

По приемот, Комисијата ја препрати претставката на одговор до ТВ Сител во согласност со член 25, став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Комисијата побара и дополнување на претставката од страна на подносителот, со што доби Одговор на Барање за дополнување со број 03-1082/2 од 17.03.2017 година.

Комисијата изврши и непосреден увид во видеото на емитуваниот телоп на ТВ Сител, видео кое беше понудено како доказ од страна на подносителот на претставката.

3. Утврдување на фактичка состојба

Во конкретниот случај, Комисијата за заштита од дискриминација немаше проблем да ја утврди фактичката состојба, од самата претставка, како и од снимката која беше приложена како доказ, од која снимка јасно се гледа телопот емитуван на ТВ Сител.

Од друга страна, утврдувањето на фактичката состојба не беше ниту спорна во конкретниот случај. Тоа што Комисијата требаше да утврди беше дали постои повреда на одредени одредби од Законот за спречување и заштита од дискриминација, односно дали тоа што е прикажано на ТВ Сител, а што не е спорно, претставува одреден вид на дискриминација забранета според Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Република Македонија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

ул. Кеј Димитар Влахов бб (Зграда на МРТВ), спрат 20, Скопје
тел. +389 (0)2 3232-242; e-mail: contact@kzd.mk

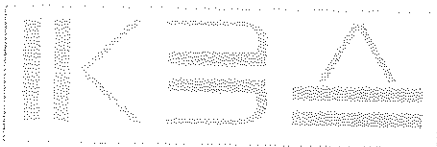
Од понудениот видео-материал, се гледа дека во ТВ Сител на 2, 3, 4 и 5 декември, во рамките на информативната емисија Дневник од 19.00 и 23.00 часот, е емитувана серија со наслов “Двојазичноста има цена”. Во сите четири денови, во Дневникот од 19.00 и 23.00 часот се емитува посебно издание со наслов “Цената на двојазичноста”, со помали разлики и дополнувања во четирите дена. Генерално, целта на сите овие прилози е да се покаже какви последици би можело да има ако на територијата на Република Македонија се официјализира албанскиот јазик како службен јазик. Од најчесто споменуваните последици се спомнуваат: двојазичноста во Македонија би имала последици на социјален, економски, културен и безбедносен план; со двојазичноста, секоја јавна институција мора да има вработен кој течно зборува албански јазик, или во спротивно припадниците на другите етнички заедници ќе се соочат со откази од работно место; дека ќе има етнички вработувања; дека со двојазичноста ќе се реализира трошок од над 500 милиони евра; дека двојазичноста ќе има последица отказ од над 30 илјади вработени кои нема да можат да го научат албанскиот јазик; дека ќе се наметне обврска на приватни образовни институции, аптеки, таксисти; двојазичноста ќе влијае на доселување на 70 илјади Албанци во општини каде не се зборува албански јазик; дека двојазичноста е процес кој Македонија не може да го издржи.

Ваквите ставови по однос на двојазичноста се ставаат во контекст на изборната кампања, како понуда што се нуди од една политичка опција, а како поддршка на друга политичка опција.

4. Законска рамка

Според член 16, став 1 од Уставот, “се гарантира слободата на уверување, совеста, мислата и јавното изразување на мислата”, додека според член 16, став 2, “се гарантира слободата на говорот, јавниот настап, јавното информирање и слободното основање институции за јавно информирање”. Според член 54 став 1 од Уставот, “слободите и правата на човекот и граѓанинот можат да се ограничат само во случаи утврдени со Уставот”. Ограничувањето на слободите и правата не може да се однесува, покрај другите права, ниту на слободата на уверувањето, совеста, мислата, јавното изразување на мислата и вероисповеста (член 54, став 4).

Според Законот за спречување и заштита од дискриминација, се забранува секаков вид на дискриминација вклучувајќи директна и индиректна дискриминација, вознемирување и повикување и поттикнување на дискриминација, покрај другите основи и според етничка припадност и возраст во, покрај другото, и во јавно информирање и медиуми (чл. 3 и чл. 4).

Република Македонија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

ул. Кеј Димитар Влахов 66 (Зграда на МРТВ), спрат 20, Скопје
тел. +389 (0)2 3232-242; e-mail: contact@kzd.mk

За конкретниот случај, тоа значи дека медиумите преку нивните емитувани прилози, не смеат да вршат дискриминација, ниту да повикуваат или поттикнуваат дискриминација по основ на етничка припадност или возраст.

Законот за медиумите (Службен весник на РМ бр.184/2013, 13/2014) во член 4 забранува поттикнување и ширење на дискриминација, нетрпеливост или омраза врз основа на раса, пол, религија или националност. Оваа одредба набројува само неколку дискриминациски основи, но ако се толкува комплементарно со одредбите од Законот за спречување и заштита од дискриминација, кој се применува во областа медиуми и јавно информирање, недвосмислено значи дека медиумите имаат обврска да не поттикнуваат и шират дискриминација и врз основа на другите дискриминациски основи набројани во член 3. Овој став се зацврстува и со одредбите од Законот за измена и дополнување на Законот за медиумите од 2014 година, каде во член 4 се става нов став според кој забраната на поттикнување и ширење на дискриминација треба да биде во согласност со практиката на Европскиот суд за човекови права.

Со Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Службен весник на РМ бр. 184/2013 и 13/2014) се предвидува дека аудио и аудиовизуелните медиумски услуги не смеат да содржат програми со кои се поттикнува или шири дискриминација, омраза или нетрпеливост врз основа на раса, пол, религија или националност (Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, член 48). Ако оваа одредба се чита заедно со обврските кои за медиумите поттекнуваат од Законот за спречување и заштита од дискриминација, тоа значи дека програмата која ја емитуваат медиумите не смее да шири или поттикнува дискриминација по било кој основ набројан во член 3. И овој закон се бара забраната да биде во согласност со практиката на Европскиот суд за човекови права.

5. Анализа на факти и докази

Комисијата за заштита од дискриминација немаше проблем да ја утврди фактичката состојба, која и не е спорна во конкретниот случај. Од видовите на дискриминација, без разлика на тоа што се тврди во претставката и во нејзиното дополнување, Комисијата анализираше особено дали постои вознемирување (член 7), а особено дали постои повикување и поттикнување на дискриминација (член 9) по основ на етничка припадност и/или возраст. Другите видови на дискриминација не доаѓаат во предвид во конкретниот случај.

Комисијата за заштита од дискриминација констатира дека прашањето за употребата на јазикот е прашање значајно за секоја етничка заедница. Истотака, Комисијата констатира дека прашањето на употребата на јазиците во Република Македонија е прашање од општ интерес, кое е уредено со Уставот на Република Македонија и со посебни закони. Комисијата истотака констатира дека за време на

Република Македонија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА
ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

ул. Кеј Димитар Влахов 66 (Зграда на МРТВ), спрат 20, Скопје
тел. +389 (0)2 3232-242; e-mail: contact@kzd.mk

предизборната кампања, како и во програмите на различните политички партии, има различен пристап кон прашањето на употребата на јазиците на етничките заедници, на централно и на локално ниво. Јавната дебата во овој правец е неопходна.

Имајќи ги во предвид овие неспорни факти, како и фактот дека слободата на изразување во демократско општество треба да се дозволи и кога со тоа некој не се согласува, Комисијата за заштита од дискриминација не наоѓа дека во конкретниот случај постои било која форма на дискриминација. Комисијата е на мислење дека прилозите прикажани на ТВ Сител немаат за цел ниту за последица да поттикнуваат или повикуваат на дискриминација, ниту да се вознемируваат припадниците на одредена етничка заедница. Таквите прилози, се дел на дебатата за употребата на јазиците во Република Македонија, и не ја преминуваат границата да предизвикуваат вознемирување или повикување и поттикнување на дискриминација врз припадниците на определена заедница. Кажано со други зборови, прилозите на ТВ Сител се однесуваат на употребата на јазикот и можни последици од законските измени, а не се однесуваат на етничките заедници или на припадниците на етничките заедници како такви.

Комисијата за заштита од дискриминација е свесна дека слободата на изразување не е апсолутна слобода и дека истата сноси и одговорност. Така, слободата на изразување не смее да премине на говор на омраза, вознемирување или повикување и поттикнување на дискриминација. Но, во конкретниот случај, Комисијата е на мислење дека со тврдењата објаснети во фактичката состојба не се преминува границата на дозволеното и дека прашањето на законските измени по однос на употребата на јазиците е прашање од јавен интерес што заслужува јавна дебата.

Поради изнесеното, Комисијата одлучи како во диспозитивот на ова мислење.

Подготви

Др. Беќим Кадриу, член на Комисијата

Претседател
Др. Александар Даштевски

Доставено до:

- Агенцијата за аудио аудиовизуелни и медиумски услуги
ул. Македонија, бр. 38 Скопје;
- ТВ Сител, ул. 1732, бр. 2, Скопје.

